

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 300.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938371632/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

Førsteudgavens ortografi og interpunktion er bevaret. Ældre stavemåder er ikke moderniserede; fx er *fjelleds Sag* ikke rettet til *fjelles Sag* (s. 23) og *blændede* er ikke rettet til *blændede* (s. 31). Den ujævne kommatering er hverken standardiseret eller korrigeret. Fibiger sætter regelmæssigt komma foran infinitiver og mellem sideordnede verber forbundne med »og«, og når den fiktive brevsriver refererer sine samtaler, sættes kun samtalepartnerens replikker i anførselstegn (f.eks. s. 36). Oplagte sætte- og skrivefejl er stiltiende rettet. Øvrige rettelser, dvs. af formodede sætte- eller skrivefejl, er opført i rettelserlisten nedenfor.

Tekstrettelser:

- s. 11: Himmelske, For > Himmelske. For
- s. 22: Firnis > Fernis
- s. 24: Heibergs, Helvede > Heibergs Helvede
- s. 40: Henseende have de > Henseende have De
- s. 57: Ulfeld > Ulfelåt

Minona

Trykmanuskriptet til *Minona* er ikke bevaret på Det Kgl. Bibliotek, som heller ikke har andet manuskriptmateriale romanen vedrørende. Trykgrundlaget for nærværende udgave er første og hidtil eneste udgave, som udkom på Andr. Fred. Høsts forlag under pseudonymet »Forf. til »Clara Raphaels Breve« i slutningen af november 1853 med 1854 på titelbladet.

Rettelserprincipperne er de samme for *Minona* som for *Clara Raphael*. Oplagte sætte-/skrivefejl er rettet stiltiende; visse *tilsyns-ladende* sætte- eller skrivefejl er rettet og opført i rettelserlisten. I øvrigt er førsteudgavens ortografi ligesom i *Clara Raphael* bevaret med dens særheder. Således er *Viggo kunde intet gøre hende tilpas* ikke rettet til fx *Viggo kunde ikke gøre hende tilpas* (s. 102); *Ingen af dem var tilbøjelig* er ikke rettet til *Ingen af dem var tilbøielige* (s. 122); *ud af Vinduet* er ikke rettet til *ud ad Vinduet* (s. 123); *Assistentskirkegaard* er ikke rettet til *Assistenskirkegaard* (s. 209) o.s.v.

Den særlige interpunktion i *Minonas* førsteudgave er ligeledes

bevaret; fx er der ikke grebet ind over for det store forbrug af tankestreger og udråbstegn. Dog er de manglende anførselstegn omkring replikker og indre monologer af hensyn til læselighed og konsekvens stiltiende indsat. Fibiger sætter ofte anførselstegn om en replik og ikke om den næste, eller hun sætter ved replikkens begyndelse og ikke ved dens afslutning. Denne uregelmæssighed blev påtalt i en samtidig anmeldelse (*Dagbladet* 13.1. 1854).

Tekstrettelser:

- s. 101: beder dem > beder Dem
- s. 109: Selvtillid »Maaskee > Selvtillid! »Maaskee
- s. 121: forstaae > forstaaet
- s. 122: Panteistisk > Pantheistisk
- s. 132: faldet dem ind > faldet Dem ind
- s. 134: underkastet sig > underkastet sig.
- s. 153: »det var min første > »Det var min første
- s. 154: Clara og jeg, var, > Clara og jeg var,
- s. 165: helliger den > helliger dem
- s. 173: Gaa de ikke med? > Gaa De ikke med?
- s. 188: al dens Lidelse > al dens Lidelse
- s. 193: »thi Vernere» > »J. Vernere»
- s. 194: efter at trøstet > efter at have trøstet
- s. 200: kaldt den Hjælp > kaldt den til Hjælp
- s. 209: her hviler sig > der hviler sig
- s. 227: han er dem nær > han er Dem nær
- s. 231: Begreber,» > Begreber»,
- s. 242: Der var unaturligt > Det var unaturligt

15. Litteratur

Det Kgl. Bibliotek ejer 96 breve fra Mathilde Fibiger, hvoraf store dele er citeret i Marg. Fibigers biografi.

- Tine Andersen og Lise Busk-Jensen: *Mathilde Fibiger – Clara Raphael*, 1979.
- Tine Andersen: »Jeg elsker Arbejdet i samme Grad som jeg elsker Friheden» i Hanne Rimmén og Eva Lous (red.): *Kvinder undervejs*, 1986.
- Vilh. Andersen: *Illustreret Dansk Litteraturhistorie* bd. IV, 1925.
- Fredrik Bajer: *Clara Raphael-Fejden*, 1879.
- Fredrik Bajer: *Livserindringer*, 1909.
- Eva Bendix: Efterskrift til *Clara Raphael*, 3. udg. 1976.